

การเลือกยุทธศาสตร์เมื่อเผชิญสถานการณ์ COVID

เอกสารชุดที่ ๑ นำเสนอวง PLC

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

ศิวัฒน์ สุขิลวรรณ

เมื่อเผชิญกับภัย COVID ที่ยังไม่อาจเข้าใจได้
เรามีทางเลือก ๒ ทาง

เชิงรับ หรือ เชิงรุก

ไม่ว่าจะพยายามผสมผสาน ๒ ทางนี้อย่างไร
ก็ยากอย่างยิ่งที่จะได้สมดุลพอดี
เราต้องชั่งกับตัวเองว่าควรเอียงไปข้างไหน

ปัจจัยที่นำไปสู่การเลือกยุทธศาสตร์

	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒
ทัศนคติต่อ สถานการณ์ ปัญหา	<ul style="list-style-type: none">การระบาดนี้เกิดขึ้นในระยะเวลาหนึ่งอาจประมาณ ๓ เดือน – ๑ ปี แล้วก็จะจบลงเมื่อการระบาดจบลงทุกอย่างก็จะกลับมาเป็นปกติ	<ul style="list-style-type: none">การระบาดนี้จะยืดเยื้อ คาดคะเนไม่ถูก เพราะมีลักษณะคลุมเครือ ซับซ้อน เปลี่ยนแปลง มนุษย์ยังไม่รู้จักและรู้จักได้ยาก จัดการได้ยาก จบได้ยาก ไม่เห็นปลายทางเมื่อการระบาดจบลง ในระยะหนึ่งอาจกลับมาระบาดอีกในรูปแบบใหม่ภายใน ๑๐ ปีข้างหน้า อาจมีโรคระบาดใหม่ ๆ หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนได้อีกโลกมนุษย์ดำเนินมาถึงจุดวิกฤตทางสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม จิตใจ เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร ฯลฯ และ COVID เป็นตัว “สับไก” ของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่อาจกินเวลาเป็นศตวรรษ
ความสามารถ ในการปรับตัว	และ / หรือไม่สามารถปรับตัวเชิงรุกได้	สามารถปรับตัวเชิงรุกได้
ทางเลือกใน การปรับตัว	ยุทธศาสตร์ประคับประคอง	ยุทธศาสตร์เชิงรุก “สวนวันปืน ชี้อยอดคลื่น”

ยุทธศาสตร์ บังคับประคอง

๑. เห็นว่าปัญหาคือการต้องสอนทางไกล
๒. มองทางออกว่าอยู่ที่ “เครื่องมือสื่อสาร” ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล

ยุทธศาสตร์ สวนคว้นปิ่น ขี่ยอดคลื่น

๑. เห็นว่าปัญหา คือ บริบทและเป้าหมายของการเรียนรู้ได้เปลี่ยนไปแล้วอย่างสิ้นเชิง
๒. มองทางออกว่าอยู่ที่ “การใช้บ้านกับโรงเรียนเป็นฐานร่วมกันในการเรียนรู้”

ยุคศาสตร์ ระดับปกครอง

๓. กรอบความคิดจึงมี “เครื่องมือ” สื่อ
ภาพและเสียงระยะไกลเป็นประธาน
ของการแก้ปัญหา

๔. Concept และวาทกรรมที่ใช้จึงเป็น
“Online” กับ “On Site”

ยุคศาสตร์ สวนคว้นปิ่น ขี้ยอดคลื่น

๓. กรอบความคิดจึงมีกระบวนการ
เนื้อหา และทรัพยากรในการเรียนรู้ที่
บ้านและที่โรงเรียนเป็นประธานของ
การแก้ปัญหา

๔. Concept และวาทกรรมที่ใช้จึงเป็น
“Home-Based” กับ “School-Based”

ยุทธศาสตร์
ระดับประเทศ

๕. ในการเรียน “Online” นั้นเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ยังอยู่ในแนวทางใกล้เคียงกับ “On Site” และทั้ง “Online” และ “On Site” ยังอยู่ในกรอบของประมวลฯ วิทยากรเรียนที่ใช้อยู่ก่อนการระบาด

ยุทธศาสตร์
สวนศวันปีน ชี้อยอดคลื่อน

๕. ในการเรียน “Home-Based” นั้นเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้แตกต่างกับ “School-Based” และประมวลฯ วิทยากรเรียนต้องเขียนขึ้นใหม่ทั้งหมดเพื่อประสานความแตกต่างของ “Home-Based” กับ “School-Based” ให้เชื่อมโยงกลมกลืนกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ขี้ยอดคลี้น

๑. ประโยชน์ต่อนักเรียน

- ในการปฏิบัติจริงเราไม่สามารถนำเป้าหมาย และวิธีการเรียนรู้แบบที่ใช้ในโรงเรียนไปก่อการเรียนรู้ที่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบริบทและวาระในชีวิตของนักเรียนเปลี่ยนไปอย่างมากจากสถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้นทั่วโลก
- การจัดการเรียนรู้แบบ “Home-Based” และ “School-Based” ที่แตกต่างกันแต่ประสานกลมกลืนจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสถานการณ์การระบาด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ขี่ยอดคลื่น

๒. เร่งการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล ครู และทีมครู ให้เร็วขึ้นจากเป้าหมายเดิมถึง ๑-๒ ปี

- เรามีแผนการยกระดับการเรียนรู้เชิงโครงการที่ใช้อยู่ให้เป็นการเรียนรู้เชิงโครงการฐานวิจัย โดยคาดว่าจะเริ่มต้นนำร่องในปีการศึกษา ๒๕๖๕ แต่การระบาดของ COVID ทำให้เราต้องนำร่องการเรียนรู้เชิงโครงการฐานวิจัย ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ๒๕๖๓ เพราะการเรียนรู้เชิงโครงการในแบบ “Home-Based” นั้น ต้องนำหลักของการวิจัยเข้ามาช่วยสร้าง Metacognition และการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เนื่องจากครูไม่สามารถตามไปดูแลใกล้ชิดถึงบ้านได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ขี่ยอดคลื่น

๒. เร่งการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล ครู และทีมครู ให้เร็วขึ้นจากเป้าหมายถึง ๑-๒ ปี

- เรามีแผนการยกระดับ Lesson Study ที่ครูทำอยู่ให้เป็น Lesson Research ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ แต่การระบาดของ COVID ทำให้เราต้องเริ่มนำร่องทำ Lesson Research ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ๒๕๖๓ เนื่องจากครูต้องเป็นที่ปรึกษาการเรียนเชิงวิจัยให้กับนักเรียนครูจึงต้องฝึกทำวิจัยของตนเองด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ขี้ยอดคลิ่น

๓. ใช้การเรียนรู้แบบ “Home-Based” และ “School-Based” แบบใหม่
เป็นพื้นที่ในการทดลองสร้างวิธี เครื่องมือ หรือนวัตกรรมที่ใน
สถานการณ์ปกติทำไม่ได้ เพราะอาจมีความเสี่ยงต่อความผิดพลาดได้ แต่
ในสถานการณ์การระบาดนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับได้ว่าการทดลองใหม่ ๆ
เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ณ ขณะนั้น ซึ่งดีกว่าการใช้วิธีเดิม ๆ
ที่ไม่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์การระบาด
(เช่นเดียวกับการที่ WHO ยอมให้มีการทดลองทำวัคซีนด้วยวิธีลัดขั้นตอนนี้)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ขี้ยอดคลี้น

๔. สามารถเก็บข้อมูลสะท้อนกลับทั้งหมดจากการเรียนการสอนเพื่อนำมาถอดบทเรียน หาจุดอ่อน-จุดแข็ง ของการเรียนรู้แบบ “Home-Based” และ “School-Based” ในช่วงการระบาด เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้แบบ “School-Based” เมื่อการระบาดสิ้นสุดลง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยุทธศาสตร์สวนคว้นปีน ชี้อยอดคลี่น

๕. มีหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตรของการเรียนรู้แบบ

“Home-Based” และ “School-Based” สำหรับเป็นต้นแบบในการ
จัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต